

Zomereditie - Diaconie

Barbaragas thuis in De Bakkerij

Samen leven, delen, bidden, bijdragen en wonen in het hart van de Leidse binnenstad: dat is de droom die wij graag werkelijkheid willen maken in De Bakkerij! Een plek waar bewoners bewust hun leven en hun huis willen delen vanuit een diepgewortelde overtuiging dat niemand voor zichzelf alleen leeft. Niet alleen voor mensen die het 'goed' hebben, maar ook voor mensen met een kwetsbare achtergrond of in een kwetsbare situatie: om weer grond onder de voeten te krijgen en op adem te komen. Zo willen we samen met de leefgemeenschap 'helpen waar geen helper is' – een van de doelstellingen van De Bakkerij.

Van servies naar statushouders

Hoe kwam dit plan tot stand? Velen kennen de servieswinkel Oudshoorn. De Bakkerij verhuurde deze winkelruimte, inclusief de opslagruimte en zolder boven de winkel. Toen Oudshoorn de huur opzegde, bleek dat winkels tegenwoordig geen behoefte meer hebben aan opslagruimte. "Kunnen we daar geen woningen van maken?", bedacht iemand. We lieten uitzoeken wat daarvoor zou moeten gebeuren. Er zou een ingrijpende verbouwing nodig zijn. Er werden tekeningen gemaakt. Er kwam ook een begroting, met een flink bedrag. Hierdoor realiseerden we ons dat het plan alleen slagingskans had als we partners vonden die financieel kunnen bijdragen. We zochten naar subsidiemogelijkheden en samenwerkingspartners. Via de Thuisgevers, een organisatie die statushouders opvangt via kerken, kwam de gemeente Leiden in beeld. In Nederland is een groot tekort aan woningen en onder andere statushouders moeten hierdoor lang wachten op een nieuwe plek. Deze doelgroep zou veel baat kunnen hebben bij begeleiding. Dat sluit niet alleen aan bij de wens om in De Bakkerij gezamenlijke woonruimte te realiseren, maar past ook bij onze diaconale roeping tot zorg voor de vreemdeling.

De Mantelmadonna verbeeldt de leefgemeenschap

Leven-bidden-werken

In de tussentijd verdiepten we ons in verschillende woonvormen. We ontdekten: er is in Nederland een groeiende behoefte aan gezamenlijk leven en leven in een leefgemeenschap. In het bijzonder voor intentioneel leven in een christelijke leefgemeenschap met een gezamenlijke leefregel, met de drieslag van leven, bidden, werken. Om anders in het leven te staan, in plaats van individueel, maar ook met je tijd, energie en aandacht. Met commitment om je wekelijks een paar uur in te zetten voor vrijwilligerswerk en projecten voor De Bakkerij. Daar tegenover staat een sociale huur, wonen op een bijzondere plek met een traditie van 600 jaar mensen helpen. Ja, u leest het goed. 600 jaar!

1427 Barbaragasthuis

Deze plek wordt in 1427 al genoemd als gasthuis voor de armen, het 'Barbaragasthuis'. Een plek van hulp met de wekelijkse 'Minnepot', hulpgoederen en een dak boven je hoofd. In die

zes eeuwen diaconaal werk op deze plek is er veel veranderd, verschillende groepen kwetsbaren kwamen langs: vluchtelingen, weduwen, wezen, alleenstaande kraamvrouwen. De hulp wisselde per periode en per doelgroep en afhankelijk van de overheid. Maar wat bleef was het omzien naar de meest kwetsbaren. Jaar in, jaar uit, eeuw in, eeuw uit. Deze traditie van barmhartigheid willen wij graag met deze leefgemeenschap voortzetten met 10 appartementen boven in De Bakkerij. Een plek waar oog en oor is voor elkaar, waar wekelijks samen gekookt en gegeten wordt en waar een stilte- of gebedsmoment gehouden wordt.

Draag een steentje bij! Op de website van De Bakkerij vindt u meer informatie. Daar kunt u zich ook aanmelden als geïnteresseerde of mee-bouwer aan het Barbaragasthuis.

ds. Judith van den Berg Meelis, coördinator van De Bakkerij

COLUMN

Bert Jan Lietaert Peerbolte

God uit God, licht uit licht

Exact 1.700 jaar geleden werd het concilie van Nicea gehouden. Keizer Constantijn riep in mei 325 alle bisschoppen bij elkaar in zijn buitenverblijf in Nicea, tegenwoordig Iznik. Ter plekke zijn geen sporen meer te vinden van de bijeenkomst. Het moet groots geweest zijn.

Er waren zo'n 250 bisschoppen—niet iedereen kon komen—met ieder een entourage van vijf andere geestelijken. Naar schatting 1.500 mensen verbleven twee tot drie maanden in Nicea. Op instigatie van de keizer namen ze besluiten die wel tot op de dag van vandaag sporen hebben nagelaten.

Drie vragen stonden centraal: Hoe ga je om met mensen die tijdens de vervolgingen van twintig jaar eerder hun geloof ontkend hadden? Op welke datum viert de kerk Pasen? En hoe verhoudt zich Jezus Christus als Zoon van God tot God de Vader?

Voor de zogenaamde 'afvalligen' werd een hersteltraject geopend. Wanneer ze wilden terugkeren in de kerk moesten ze twaalf jaar lang in vier fasen daaraan werken.

De datum van Pasen werd vastgesteld: de eerste zondag na de eerste vollemaan na 21 maart. Niet langer op de 14e Nisan, de datum van het joodse Pesachfeest. En dan de Zoon. Daar is ook na Nicea nog lang over gediscussieerd door theologen. De taal die zij vonden kwam uiteindelijk uit bij 'God uit God, licht uit licht'. Wie het mediterrane licht op het water ziet weerkaatsen bij Iznik snapt dit ineens beter. Woorden om vast te leggen wat niet vast te leggen valt.

Bijzonder Kerkenwerk

Zomerconcerten en Evensongs in de Hooglandse Kerk
In de zomermaanden organiseert Bijzonder Kerkenwerk Leiden een reeks bijzondere muzikale activiteiten in de Hooglandse Kerk. Liefhebbers van Engelse kerkmuziek worden van harte uitgenodigd voor vier Evensongs en zondagmiddagconcerten, steeds om 17.00 uur.

Engelse topkoren te gast in Leiden

In juli vieren we de stedenband tussen Leiden en Oxford en verwelkomen we twee vooraanstaande koren uit Oxford:

- Zondag 6 juli: Choir of Merton College, Oxford, onder leiding van Benjamin Nicholas, met organist Francois Cloete. Dit concert van circa vijf kwartier biedt een rijk programma uit de Anglicaanse koortraditie, met werken van onder anderen Palestrina, Tomkins, Elsenvalds, Harvey en Howells.
- Zondag 27 juli: Oxford Christ Church Cathedral Girls Choir (Frideswide Voices), onder leiding van Helen Smee, met organist Richard Moore. Deze Evensong wordt geleid door ds. Margreet Klokke.

Internationaal en nationaal koorvakmanschap

In augustus en september vervolgen we de reeks met:

- Zondag 17 augustus: Evensong met The Willis Chorale, onder leiding van Huw Williams (Bath Abbey), met Martyn Noble aan het orgel. Dit koor bestaat uit zangers uit alle hoeken van Nederland en voert muziek uit van onder meer Sumsion, Williams, Bairstow en Rutter. Liturg is ds. Guus Fröberg.
- Zondag 14 september: Evensong met de Cantorij van de Koorschool Haarlem, o.l.v. Rick Muselaers. Organist is Ton van Eck; de liturgie wordt verzorgd door ds. Margreet Klokke.

The Choir of Merton College

Toegang en informatie

De toegang tot alle activiteiten is vrij. Na afloop is er een collecte ter bestrijding van de kosten.

- o Locatie: Hooglandse Kerk, Leiden
- o Aanvang: 17.00 uur

Meer informatie is te vinden op <https://evensongsleiden.nl/>

Jong

Een prachtig jaar vol activiteiten

Met dankbaarheid en plezier kijken we terug op een prachtig jaar vol activiteiten binnen het PGL-brede jeugdwerk. Het was een jaar van ontmoeting, verbinding en inzet voor de ander. In de adventstijd bezorgden we zelfge maakte kerststukjes bij mensen in de Merenwijk. De reacties waren hartverwarmend en maakten deze actie extra bijzonder.

Meedoen aan de Singelloop

Ook staken we voor de tweede keer de handen uit de mouwen bij het daklozendiner van De Bakkerij. Het serveren van een maaltijd aan mensen in een kwetsbare positie was niet alleen waardevol, maar ook verrijkend: er ontstonden mooie gesprekken en het was fijn om samen een gezellige avond te beleven.

Pannenkoekenmiddag voor jong en oud

In het voorjaar trokken we onze sport-schoenen aan voor de jaarlijkse Singelloop. Dit keer liepen we voor JES Rijnland, een organisatie die zich inzet voor kinderen die extra steun kunnen gebruiken. Dankzij de bijdrage van vele sponsors konden we maar liefst 475 euro overhandigen – genoeg voor een bijzonder uitje voor deze kinderen.

Tot slot organiseerden we een warme ontmoeting tussen jong en oud tijdens onze pannenkoekenmiddag. Jongeren bakten pannenkoeken voor ouderen uit verschillende wijken en schoven zelf aan voor een gezamenlijke maaltijd en waardevolle gesprekken. Een bijzondere ervaring voor beide generaties! Ondertussen zijn we alweer druk bezig met de voorbereidingen voor het nieuwe seizoen. Diaconale betrokkenheid blijft een belangrijk speerpunt binnen ons jeugdwerk, naast ontmoeting en verdieping in geloof en kerkzijn. We kijken uit naar wat het komende jaar ons brengt – en naar de mensen die we onderweg mogen ontmoeten.

Ilse Visser

Diaconaal leren in de praktijk

Op 4 en 6 juni waren er weer volop diaconale activiteiten voor leerlingen uit 3 VWO van het Rijnlands Lyceum Oegstgeest. Bijna 100 leerlingen zetten zich twee dagen lang in bij tien verschillende samenwerkingspartners. De jongeren hebben zich met hart en ziel ingezet – en dat werd gezien én gewaardeerd.

De Vrolijkheid Katwijk – Vluchtelingenkinderen

Isabeau (15):

“Ik was samen met mijn klasgenoot Yinthe bij De Vrolijkheid in Katwijk. We begeleidden kinderen van 4 tot 9 jaar bij creatieve activiteiten. Het raakte me om te zien hoe hun leefomgeving eruitziet. Wat me vooral bijblijft: hoe blij ze werden van iets kleins, zoals een glimlach of het feit dat je hun naam noemde. Dat wil ik meenemen in mijn dagelijks leven: mensen een goed gevoel geven, gewoon door even gedag te zeggen.”

R.K. Zorgcentrum Roomburgh – Ouderenzorg

Pepijn (15):

“We hebben geholpen met sjoelen en het optellen van de punten. Ook hielpen we met het klaarzetten en opruimen. De bewoners vonden het geweldig dat wij er waren.”

Zelfregiecentrum, Huis van de Buurt Matilo – Mensen met een psychische kwetsbaarheid

Scarlett (15):

“We begonnen met pannenkoeken bakken en daarna speelden we spelletjes zoals Uno. Het was gezellig, maar ook leerzaam. Ik had dit nog nooit eerder gedaan, en het was echt een waardevolle ervaring.”

Libertas Leiden, locatie De Parelvisser – Activiteit met ouderen

Spelletjes doen met mensen in het zelfregiecentrum

Kamla, activiteitenbegeleider:

“Het was een zeer geslaagde middag! Zowel de bewoners als de leerlingen hebben enorm genoten. We willen alle leerlingen hartelijk bedanken voor hun enthousiasme, inzet en betrokkenheid.”

Oekraïne Opvang, locatie Archimedesweg – Vluchtelingen

Quin (14):

“We hebben geveerd en spelletjes gedaan met oudere bewoners van de opvang. Ondanks dat ze geen Nederlands of Engels spraken, was het heel gezellig.”

Deze projectdagen waren niet alleen leerzaam voor de jongeren, maar ook hartverwarmend en gezellig voor de mensen met wie ze in contact kwamen. Uit de gesprekken die ik met enkele jongeren heb gehad, denk ik dat het besef is gegroeid dat barmhartigheid niet altijd groots hoeft te zijn, maar juist vaak zit in kleine gebaren. Zoals een luisterend oor, een spelletje of een glimlach.

Heaven Nicholson

College van Kerkrentmeesters

Van wie is de kerk eigenlijk?

Die vraag kwam bij me op toen ik in de binnenstad in een koffietentje met uitzicht op De Burcht zat te werken. Ik realiseerde me hoezeer ik gehecht ben geraakt aan dat bouwwerk. Hoe vaak ik het al bezocht heb tijdens tochtjes door de binnenstad. Eerst als student, later met z'n tweeën, de laatste jaren met kinderen. De Burcht voelt een beetje 'van mij'.

Leiden staat boordevol oude en nieuwe gebouwen die beeldbepalend zijn voor het stadsgezicht. Die zijn een soort collectief bezit van alle Leidenaren – vooral als iemand voorstelt om ze weg te halen of ingrijpend te veranderen. De laatste weken zag ik met lichte melancholie hoe het oude belastingkantoor vlak bij het station wordt afgebroken.

Op dezelfde manier zien onze stadsgenoten buiten de PGL misschien ook onze kerkgebouwen, die in verschillende wijken toch het straatbeeld bepalen. Zou je voorstellen om een van onze kerken te slopen, dan roept dat ongetwijfeld verontruste reacties op. Want

de kerken zijn toch ook een beetje van iedereen.

Misschien biedt die zienswijze kansen. We kunnen onze gebouwen nog vaker openstellen, zodat iedereen er een moment van stilte kan vinden. Zodat iedereen de kerk weet te vinden als punt van rust. Dan wordt niet alleen de buitenkant, maar ook de binnenkant iets van ons allemaal. Met een gezamenlijk eigendom en een geza-

menlijke verantwoordelijkheid om die gezichtsbepalende gebouwen in stand te houden, van buiten en van binnen.

*Gert Dronkers,
secretaris college van kerkrentmeesters*

Reageren op dit stukje? Mail naar secretaris@kerkelijkbureauleiden.nl. Algemene vragen voor het CvK kun je versturen naar info@kerkelijkbureauleiden.nl.

College van Diaken

Rieuwerd Buitenwerf, nieuwe voorzitter diaconie, stelt zich voor...

Vanaf 1 juli is Rieuwerd Buitenwerf de nieuwe voorzitter van de diaconie van de Protestantse Kerk Leiden – waaronder ook diaconaal centrum de Bakkerij valt. Rieuwerd is 51 jaar, en vanaf zijn studie theologie in Leiden betrokken bij de Leidse kerk (afgezien van zeven jaar in Amstelveen). Hij werkt momenteel

als directeur bij het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, en kerkt in de Regenboog.

Rieuwerd: "Ik vind het leuk om vrijwilligerswerk te doen in de kerk. Ik speel af en toe orgel en piano in de Regenboog, en werk al jaren mee aan het jongerenwerk – in de Merenwijk maar ook het bovenwijkse PGL-werk. Maar tot nu toe was ik alleen zijdelings betrokken bij het diaconale werk, terwijl het zo'n belangrijk onderdeel is van het kerk-zijn.

Diaconie – letterlijk vertaald 'dienen' – houdt in dat je omziet naar elkaar, zeker naar kwetsbare mensen binnen en buiten de kerk. Het is de opdracht van de kerk om te helpen waar geen helper is. De diaconie legt daarbij de verbinding tussen de kerk en de stad: de kerk kan immers niet los functioneren van haar context!

Diaconaal werk maakt het evangelie heel praktisch. Tijdens mijn introductiegesprek met coördinator Judith werden we bijvoorbeeld onderbroken door iemand die hard een tandarts nodig had. Daadkrachtig regelde Judith het met een van de tandartspraktijken in Leiden, waarna we ons gesprek voortzetten. Ik vind dat mooi! Net als de 'Geknipt voor Kerst' actie in de Merenwijk, waar mensen met een heel kleine portemonnee gratis naar de kapper konden, en kleren mochten uitzoeken. De actie zelf was mooi, maar misschien waren de ontmoetingen tussen mensen die elkaar anders niet gesproken hadden, nog wel mooier.

Ik hoop dat ik als voorzitter – samen met alle andere vrijwilligers en professionals – een steentje kan bijdragen aan dat belangrijke diaconale werk, en aan het reilen en zeilen van de Bakkerij!"

Diaconie

Pelgrimeren voor compassie

In 2019 ondertekenden ruim 80 organisaties uit Leiden en directe omgeving het Manifest voor Compassie (www.handvestvoorcompassie.nl), als hernieuwde belofte na het Manifest van Karen Armstrong (Brits auteur en onderzoeker van de wereldreligies) 10 jaar eerder, dat Leiden als eerste stad wereldwijd ondertekende. Het manifest baseert zich op de internationale 'Gouden Regel': "behandel anderen zoals jezelf behandeld wilt worden". Armstrong gaf daarmee woorden aan de toenemende hardheid en onverschilligheid van mensen jegens elkaar. Toen al! "Het leed dat we elkaar toebrengen daarmee doen we de menselijkheid die wij met elkaar delen geweld aan... Compassie is onze drijfveer om ons onvermoeibaar in te zetten voor het verzachten van het leed van onze medeschepselen ....en om recht te doen aan een ieder zonder enige uitzondering te behandelen met volstrekte waardigheid, billijkheid en respect."

Compassie in Leiden?

Tamara Breton (van De Bakkerij) en Ruud Nijsten (Stichting Platform Samenwerken) vinden dat het los van een enkel prachtig initiatief, toch echt heel veel beter kan. En dat we daarvoor niet alleen moeten kijken naar de overheid maar juist naar de burgers onderling! Media spreken over polarisatie, verharding, een gure wind, eilandjes-gedrag en sociale bubbels... Terwijl we alleen kunnen sámen-leven door de verbinding te zoeken tussen mensen, wijken, doelgroepen, door buiten je bubbel te treden en de moed te hebben om de Ander (weer)(meer) te vertrouwen. Dare to Trust!

Daarom is in mei, in de Leidse Maand van Verbinding en van Samen Leiden, een fris geschreven Handvest voor Compassie opgehaald in Vught en, kuierend en meanderend door het landschap, in een week teruggebracht naar Leiden. Om het Charter for Compassion terug te brengen in het hart van Leiden, van de Leidenaar. Om het belang te benadrukken van onderlinge verbinding in tijden van gure tegenwind en afstandelijkheid. "Het zijn namelijk de kleine alledaagse daden van gewone mensen die de duisternis op afstand houden. Kleine daden van vriendelijkheid en liefde" (Gandalf, door J.J.R. Tolkien).

Heeft u ideeën, suggesties of wilt u meedenken over hoe we met elkaar meer compassie en medemenselijkheid in Leiden

'Oma gaat op Stap': Mevrouw Workala en een jongere van het Driestarcollege

terug kunnen brengen- neem contact op met Tamara of Ruud.

In september zal er in de Vredesweek een levensbeschouwelijke ontmoeting georganiseerd worden.

Zomerbonnen, zeilweken, uitstapjes ouderen en een boottocht

Voor wie een kleine beurs heeft, een klein sociaal netwerk of aan huis gebonden is, zijn de zomermaanden niet de leukste maanden. Het lijkt alsof iedereen op vakantie gaat, of meerdere verre vakantiebestemmingen per jaar bezoekt.

Daarom zet De Bakkerij zich in de zomermaanden in om voor verschillende doelgroepen ook wat leuks te organiseren. Zoals o.a. door het uitreiken van 5.000 zomerbonnen (met financiële ondersteuning), een zeilweek voor kinderen uit een kansarm gezin, de jaarlijkse boottocht voor dak- en thuislozen, of uitstapjes voor kinderen die niet op vakantie kunnen.

Daarnaast is het wellicht een mooie aanleiding om kennis te maken met ons project 'Oma gaat op Stap', waar vrijwilligers zich inzetten om eenzaamheid onder ouderen te verminderen. In het afgelopen jaar zijn er verschillende unieke maatjes gematcht: maatjes die samen naar de film gaan, een museumbezoek of iets anders samen doen.

Misschien een mooie gelegenheid om u aan te melden als vrijwilliger hiervoor, of om in uw eigen omgeving, straat, wijkgemeente mensen uit te nodigen voor een kop koffie?

Diaconie en Jong

Baarmhartigheid

M25 Leiden bevindt zich in het hart van de stad en werkt samen met diverse maatschappelijke organisaties. Daardoor zijn jongeren op veel plekken diaconaal actief: bij ouderen, vluchtelingen, mensen met een psychische kwetsbaarheid, in buurthuizen en opvanglocaties. Ze helpen bijv. met spelletjes, creatieve activiteiten, maaltijden of organiseren zelf iets, zoals een boottocht voor dak- en thuislozen.

Voorafgaand krijgen jongeren altijd een presentatie over M25 Leiden en onze visie: het werken van barmhartigheid. Daarna gaan ze actief aan de slag. Door samen te werken met (kwetsbare) doelgroepen maken ze op een laagdrempelige manier kennis met 'de ander'. Vaak zijn het jongeren die nog nooit eerder met deze groepen in aanraking zijn geweest, en soms zelfs een negatief beeld hebben.

Juist door deel te nemen aan een M25 activiteit kunnen er bijzondere momenten ontstaan. Zoals bij vier leerlingen die deelnamen aan een activiteit bij een vluchtelingenorganisatie. Uit hun directe omgeving hoorden zij negatieve geluiden over vluchtelingen. Dat merkte je bij binnenkomst. Toen uitgelegd werd waar ze hun spullen konden neerleggen, vroeg een van de jongeren: "Wordt het niet gejat, het zijn toch dieven?"

De samenwerkingspartner reageerde hier rustig en respectvol op. Zij ging met de jongeren in dialoog over het beeld dat zij hadden en hoe dat ontstaan was. Er werd goed geluisterd, zonder oordeel.

We besloten de activiteit toch door te laten gaan. En dat bleek waardevol. Na afloop spraken we de leerlingen

opnieuw. Hun houding was veranderd. Eén leerling zei: "Ik had een heel ander beeld, maar dat klopt helemaal niet met wat ik hier zie." Een ander merkte op: "Het zijn ook gewoon kinderen, net als ik."

Juist door de ontmoeting werd er iets in gang gezet. Ze durfden te reflecteren op hun eigen aannames en lieten zien dat contact écht verschil kan maken.

Zo hopen we binnen M25 Leiden het zaadje van barmhartigheid te planten – iets wat blijvend verschil kan maken.

Diaconie in De Bakkerij

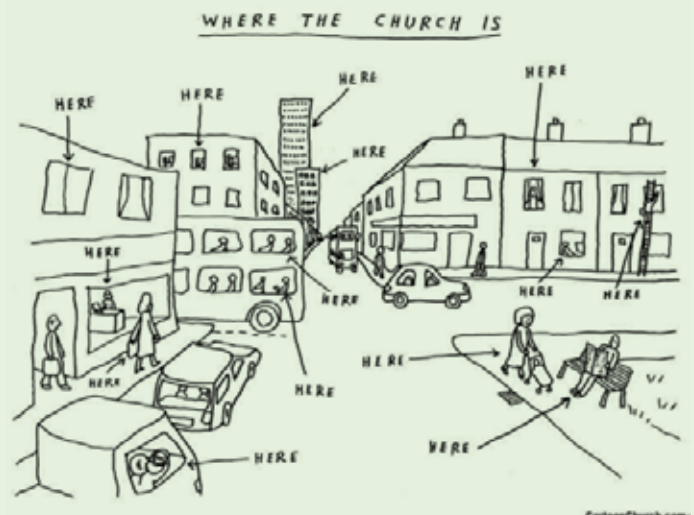
Diaconale kerk voor de stad: Niet alleen

"Ik kan het niet alleen" (een lied van De Dijk voor de boomers onder ons) is een aansprekende titel voor een christelijke houding van kerk-zijn en diaconaal kerk-zijn voor en in de stad Leiden. En één die ook toekomstbestendig is: we hebben elkaar nodig en we moeten het in Leiden samen doen! Dat geldt zowel voor (het werk van) De Bakkerij als voor de wijk-gemeentes en kerken. De kerk kan niet zonder zorg en omzien naar elkaar, en de diaconie kan niet zonder de kerkelijke gemeenschappen in de stad. Die pijlers van kerk en diaconie hebben elkaar nodig. En juist in de verbinding, ontmoeting en kruisbestuiving met elkaar ontdekken we mooie dingen: dat je het niet alleen hoeft te doen.

Overall in Leiden

De verzameling van kerken zien als een lichaam van Christus waarin elk deel van het lichaam sterke, unieke en kwetsbare kanten heeft, zou een mooi ecclesiologisch totaalbeeld op kunnen leveren. Ook De Bakkerij is onderdeel van dit lichaam-misschien wel in meerdere haarvaten aanwezig? In kleine daden van omzien naar elkaar, naar buurtgenoten, kwetsbare groepen in de gemeente, diaconale hulp. Maar ook net zo goed in gebundelde acties, in noodhulp, in onderdak voor iemand zonder thuis en in het profetisch spreken als kerk tegen onrecht. In ruimte scheppen voor gesprek over pittige maatschappelijke politieke thema's of hete hangijzers. In

biddend onder woorden brengen wat er in de wereld aandacht vraagt. Klein en groot, wijk en diaconaal centrum worden niet tegen elkaar afgezet, maar voeden elkaar. Zijn onlosmakelijk en intrinsiek met elkaar verbonden- met de profetische opdracht en diaconale roeping die we verstaan en vormgeven in Leiden- als gestalte van Christus liefde en naastenliefde voor een ieder in Leiden!

Diaconie in Zuidwest

Het aantal mensen in de diaconie is klein; maar wel nadrukkelijk ondersteund door de gemeente. Veel activiteiten hebben hun eigen commissie. Daarnaast is er een goed contact met De Bakkerij (met de meeste door hen verzorgde activiteiten doen we mee) en er zit vanuit onze wijkgemeente iemand in het dagelijks bestuur.

De activiteiten richten zich op ontmoeting en ondersteuning. Zo is er het hele jaar door om de week op maandagochtend 'Open Kerk'. Tijdens deze ochtend waar iedereen welkom is (gemiddeld komen er 12 personen), is er onder het genot van koffie en thee ruimte om met elkaar bij te praten en wordt er door iemand iets aangedragen om naar te luisteren of over te discussiëren. Verder is er (behalve in de zomer) iedere maand een Maaltijd Plus: Tijdens een door een gemeentelijk verzorgde 3-gangen maaltijd wordt door een spreker (uitgenodigd door de voorbereidende commissie) een kerkelijk onderwerp besproken. Ook deze maaltijd is voor iedereen toegankelijk, liefst wel aanmelden van tevoren. Elke zondag staat er een krat waarin spullen voor de voedselbank worden verzameld die zeer regelmatig wordt weggebracht.

Daarnaast wordt er in de veertigdagentijd geld ingezameld voor een diaconaal doel, aangedragen vanuit de gemeente. Tevens is er in die tijd een inzameling voor een diaconaal doel tijdens de gezamenlijke, met de katholieken gehouden, sobere maaltijd, waarbij iemand van dat doel een toelichting geeft. Ook is er al heel lang een warm contact met de kerke-

Diaken Wilma Buijsman overhandigt de opbrengst van de paasactie aan Chris Sol

lijke gemeente in Havad (Roemenië). Ieder jaar worden er met Kerst en Pasen attenties uitgewisseld en vanuit onze wijk pakketten gegeven, een aantal gemeenteleden gaat er regelmatig heen om te ondersteunen en te zien waar behoefte aan is. Verder wordt er vooral gekeken naar wat we in onze wijk zelf kunnen doen voor anderen. Veelal ook gezamenlijk met anderen, zoals het buurtinitiatief.

Diaconie in De Verbinding

Colombia, land van mogelijkheden

Vanuit De Verbinding zijn we, Astrid Krispijn en Tetsje Oelen, meegegaan met de reis van Kerk in Actie naar Colombia. De reis was een enorme ervaring. We kregen een duidelijk beeld van wat Kerk in Actie daar doet. Ze ondersteunt financieel relatief kleine, plaatselijke projecten. De mensen die die projecten vormgeven, komen uit de plaatselijke gemeenschappen. Met heel veel inzet en overtuiging werken ze aan de emancipatie van kwetsbare groepen in de samenleving. We hebben heel wat projecten gezien. Over ieder project is gemakkelijk een bladzijde vol te schrijven. Dat zullen we niet doen, we vertellen wat over Manq'a, kookschool, een begrip in Latijns Amerika.

Manq'a, kookschool

Het doel van kookschool Manq'a is jongeren uit een achterstandswijk in Bogotá zogenaamde life skills mee te geven. Velen van hen hebben een Venezolaanse achtergrond en worden daarom gediscrimineerd. Ze lopen een groot risico op een uitzichtsaarm bestaan

met een roep vanuit de criminaliteit om snel geld te verdienen. Voor hen is het heel belangrijk dat ze ontdekken wie zij zijn en waar hun kracht ligt en hoe zij zichzelf willen verhouden tot hun omgeving. Ze geven zelf aan dat ze hebben geleerd hun problemen onder

Kookschool Manq'a in Bogotá

ogen te zien en daarover te praten en er iets aan te doen.

Wat spreekt ons nu zo aan in het Manq'a-project? Het programma zit geheid in elkaar. De jongeren leren gedisciplineerd samenwerken in de keuken: een plaats waar je goed moet luisteren om gezamenlijk tot een goed eindresultaat te komen.

Maar hier blijft het niet bij. Na het koken moet alles schoongemaakt en opgeruimd worden. Het afval wordt gescheiden. De biologisch afbreekbare resten worden gecomposteerd. Op het dak van het communityhuis worden groenten geteeld op eigen compost. Deze stadse jongeren, die nog nooit op het platteland geweest zijn, ervaren de hele cyclus van compost naar plant naar keuken naar eten naar compost.

Manq'a is een succes. Jongeren uit Bogotá willen graag een plaatsje op deze school.

Diaconie in de Marekerk

Omzien naar elkaar in praktijk

In de Marekerk geven we met vijf diakenen en een betrokken groep bezoekzusters en -broeders invulling aan het diaconale werk binnen onze wijkgemeente. We doen dit vanuit de overtuiging dat diaconaat niet alleen een taak is van diakenen, maar een opdracht aan de hele gemeente: om te zien naar elkaar en naar mensen om ons heen in materiële en immateriële nood.

*Toelichting over Groentedeler bij het kindermoment
(foto: Heiko Bertram)*

Omzien naar elkaar in de wijk

Gelukkig komt financiële nood onder leden van de Marewijk-gemeente relatief weinig voor. Maar een andere nood is in

onze gemeente des te zichtbaarder: eenzaamheid. In het bijzonder onder ouderen, die een aanzienlijk deel van onze gemeente vormen. Juist in een drukke stad als Leiden kan het leven soms stil en alleen zijn. Daarom richt het diaconale werk zich al jaren sterk op het ouderendiaconaat. We bezoeken ouderen regelmatig, zowel vanuit pastorale betrokkenheid als met een praktische insteek. Daarnaast organiseren we ieder kwartaal doordeweekse bijeenkomsten in het Marehuis, waar ontmoeting, gesprek en verbinding centraal staan. Met Pasen en Kerst ontvangen onze oudere gemeenteleden een attentie, persoonlijk thuisgebracht door andere gemeenteleden. Zo ontstaat ook dan een waardevol moment van contact en omzien.

Diaconaat in de eredienst

De diaconale collecte blijft een herkenbaar moment in de liturgie, met een toelichting vooraf op het doel van de inzameling. Daarnaast betrekken we de gemeente steeds meer bij de voorbeden voor diaconale thema's en worden gemeenteleden aangemoedigd om – waar mogelijk – hun tijd en talenten in te zetten voor medemensen, binnen en buiten de kerk.

Samen Jong: generaties verbinden in diaconaat

Als Marekerk zijn we een 'Samen Jong'-gemeente. Ook het diaconaat is daarin een belangrijk onderdeel. Zo bereiden we de Micha-zondag samen met jongeren voor en hebben we de afgelopen jaren het Leids Diaconaal Project voor Groentedeler uitgevoerd met kinderen en jongeren.

Diaconie in de Hooglandse Kerkgemeente

Diaconale Actie in de Hooglandse Kerk Gemeente

Als Hooglandse Kerk willen we een gemeenschap zijn voor en met de stad. We zoeken met onze diaconale activiteiten dan ook nadrukkelijk de verbinding met de stad. Denk aan de voedselbankinzameling die we jaarlijks organiseren of aan de Paasbrodenactie voor het diaconaal centrum De Bakkerij. Maar het gaat niet alleen om de verbinding met de stad. Het gaat ook verder. Soms voeren we bijvoorbeeld een activiteit uit waarbij op kaarten een persoonlijk bericht aan gevangenen wordt geschreven.

Via de stad en onze leden van de wijkgemeente zoeken we ook de verbinding met de wereld om ons heen. Door een gemeentelid zijn we bijvoorbeeld nauw betrokken bij enkele schoolkinderen in Nepal. Elke maand wordt er na afloop van de dienst taart verkocht waarvan de opbrengst ten dienste komt van het schoolgeld voor deze kinderen.

Afgelopen jaar is er vanuit de diaconie in betrokkenheid met Oekraïense ontheemden die in Leiden verblijven, ook actie gevoerd voor Oekraïne Met ondersteuning van de stichting Christian Refugee Relief zijn er tijdens een kerkdienst spullen, zoals toiletartikelen, ingezameld voor mensen die daar in oorlogsomstandigheden moeten zien te overleven.

Zo gaven wij invulling aan wie wij als

diaconie graag willen zijn; in verbondenheid met mensen in de stad, maar ook met de wereld om ons heen. En de actie was een groot succes, zowel qua hoeveel-

heid gedoneerde producten als qua financiële donaties.

Die verbondenheid werd nog zichtbaarder doordat een maand later op verzoek van enkele Oekraïense ontheemden zelf, door de diaconie ruimte geboden kon worden aan een eigen actie. En op een later moment waren enkele gemeenteleden aanwezig bij de herdenking die door Oekraïense ontheemden was georganiseerd ter

herinnering aan de inval door Rusland in de Oekraïne, 3 jaar geleden. Zo proberen we als diaconie in een wereld vol oorlog en geweld een klein beetje verschil te maken.

Inzameling voor Oekraïne

Diaconie in de Merenwijk

Als diaken van de protestantse Merenwijk kerkenraad ben ik zowel bij de activiteiten van de Regenboog als die van het College van Diakenen betrokken.

Binnen de Regenboog is er de werkgroep Diaconie die aansluit bij landelijke acties zoals de schrijfactie van Amnestie, Voedselbank, de Actie rond Sinterklaas, etc. Daarnaast zijn er ook acties van andere "Regenbogers" zoals de "Geknipte Kerst" een initiatief om mensen met een kleine beurs toch mooi gekapt de Kerstperiode te laten in gaan.

Ook doen we mee in acties van de Bakkerij zoals de Paasbroden, Vredesweek, het Leids Diaconaal project (dat was de afgelopen 2 jaar de Groentede-ler, ten bate van de voedselbank).

Daarnaast ben ik als diaken van de Regenboog lid van het College van Diakenen van de Leidse wijkgemeentes (waarin naast de protestanten ook de katholieken vertegenwoordigd zijn). Naast de reguliere vergaderin-

gen en activiteiten (bijvoorbeeld het organiseren van de jaarlijkse broodpenningvoordrachten) ben ik ook lid van de tijdelijke bouwcommissie, die zich toelegt op de noodzakelijke renovatieplannen en procedures om dit te gaan realiseren.

Al met al dus een rijke schakering aan activiteiten waar we als teams aan werken, dan weer als werkgroep Diaconie, dan weer als CvD of Bouwcommissie, dan weer aangevuld door andere gemeenteleden die diaconale activiteiten oppakken. Een mooie weerspiegeling van de rijke kleurschakering van de Regenboog en samen kerk zijn.

*André Vording,
Diaken Merenwijk De Regenboog*

du PRIE
bouw & ontwikkeling b.v.

Restauratie / Renovatie / Utiliteitsbouw / Woningbouw

www.duprie.nl

**Kapsalon
Smittenaar**

Sinds 1905

Specialist in:
*Krullen knippen
Haarkleuringen*

071-5124273
Hooigracht 102
www.kapsalonsmittenaar.nl

**DE EERSTE
STAP GAAT
ZELDEN
ACHTERUIT**

 DRIEBERGEN
accountants
fris | scherp | helder

T 071 402 16 21
algemeen@driebergenaccountants.nl
www.driebergenaccountants.nl

Kerkdiensten

	De Pelgrim Apollotoren 2, 2324 DR Leiden	Vredeskerk Van Vollenhovenkade 24, 2313 GG Leiden	Marekerk Lange Mare 48, 2312 GS Leiden
Zondag 13 juli Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. P. Warmenhoven	10.00 ds. J.R. Wolthaus	10.00 ds. W.P. Vermeulen, Utrecht 17.00 ds. T. Jacobs
Zondag 20 juli Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. M. Buitenwerf, Heilig Avondmaal	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. R.H.M. de Jonge
Zondag 27 juli Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. E. Ezinga	10.00 ds. G.J. Venema, Avondmaal	10.00 ds. M. Oldhoff, Mijnsheerenland 17.00 ds. J. Smit, Katwijk aan Zee
Zondag 3 augustus Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. P. Kuiper	10.00 drs. P.A. Baan	10.00 ds. E. Gruteke, Huizen 17.00 ds. R.H.M. de Jonge
Zondag 10 augustus Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. W. Biesheuvel	10.00 ds. G.J. Venema	10.00 ds. W.J.J. Glashouwer, Amersfoort 17.00 ds. J. Smit, Katwijk aan Zee
Zondag 17 augustus Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 ds. P. Warmenhoven	10.00 ds. R.H.M. de Jonge	10.00 ds. N.J.M. Goedhart, Gouda 17.00 ds. M.J. Paul, Oegstgeest
Zondag 24 augustus Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 ds. Eerbeek, Gevangenzondag	10.00 ds. T. Smit	10.00 ds. A. Six-Wienen, De Meern 17.00 ds. W. Markus, Bergschenhoek
Zondag 31 augustus Deurcollecte: eredienst en pastoraat	10.00 pastor den Dekker	10.00 ds. C. de Jonge	10.00 ds. T. Jacobs 17.00 ds. J.J. Hagendijk, Rotterdam
Zondag 7 september Deurcollecte: collecte voor de eigen wijkkas	10.00 ds. M. Buitenwerf, startzondag	10.00 ds. G.J. Venema, Avondmaal, m.m.v. de Kerncantorij	10.00 ds. T. Jacobs, Doopdienst 17.00 ds. H.F. Klok, Nijkerk
Zondag 14 september Deurcollecte: Bureau van Betekenis	10.00 ds. Schreuders	10.00 ds. O. Boersma	10.00 ds. M.J. Ouwerkerk, Schoonhoven 17.00 ds. T. Jacobs
Zondag 21 september Deurcollecte: onderhoud kerkelijke gebouwen	10.00 J.P. Karstens	10.00 ds. G.J. Venema, Startzondag, m.m.v. de Cantorij	10.00 ds. T. Jacobs, Jeugddienst 17.00 ds. J. Visser, Amsterdam

Hooglandse Kerk

Nieuwstraat 20, 2312 KC Leiden

10.00 ds. M. Buitenwerf
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma

10.00 ds. M.R. Klokke, Avondmaal
12.00 Ekklesia, ds. R. Wattel

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, ds. P. van Bijsterveldt
17.00 ds. M.R. Klokke, evensong
m.m.v. Christ Church
Cathedral Girls Choir

10.00 ds. B. Luttikhuis
12.00 Ekklesia, ds. J. van Malde

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, H. Schouten

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, ds. M.R. Klokke
17.00 ds. G. Fröberg, evensong
m.m.v. The Willis Chorale

10.00 ds. O. Boersma
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma

10.00 ds. M.R. Klokke
12.00 Ekklesia, ds. J. van Rijn

10.00 ds. G. van Dijk
12.00 Ekklesia, dhr. D. Ceder

10.00 ds. M.R. Klokke,
startzondag, afscheid en
bevestigen ambtsdragers,
m.m.v. de Leidse Cantorij
12.00 Ekklesia, ds. R. van Waarde
17.00 ds. M.R. Klokke, evensong
m.m.v. Cantorij Koorschool
Haarlem

10.00 ds. M.R. Klokke, Avondmaal
12.00 Ekklesia, ds. O. Boersma

De Regenboog

Watermolen 1, 2317 ST Leiden

10.00 ds. I. Smidt, Heilig Avondmaal

10.00 pastor M. Claassens

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 ds. P. Warmenhoven

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 ds. B. Schelhaas

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 ds. M. Buitenwerf

10.00 pastor W. Hoogendoorn

10.00 pastor W. Hoogendoorn en
ds. M. Buitenwerf,
Regenboogzondag,
m.m.v. het Regenboogkoor

10.00 ds. v.d. Berg

Overige diensten

Waalse Kerk Leiden

Breestraat 62-64

2311 CS Leiden

Zondag 10.30 u.

13-07 ds. R.N. Bennahmias

20-07 ds. R.N. Bennahmias

27-07 *geen dienst*

03-08 ds. K. Blei

10-08 H. Mooiman

17-08 *geen dienst*

24-08 ds. R.N. Bennahmias

31-08 ds. R.N. Bennahmias

07-09 ds. R.N. Bennahmias

14-09 ds. K. Blei

21-09 ds. D. Zantingh

Scheppingskerk Leiderdorp

Van Poelgeestlaan 2

2352 TD Leiderdorp

Dienst voor doven.

Zondag 10.00 u.

03-08 A.F. de Best + tolk

17-08 nnb

31-08 ds. Boter + tolk, Avondmaal

14-09 C. van Rijn + tolk

Lakenhof Leiden

Arthur van Schendelstraat 2

2321 WH Leiden

Zondag 10.30 u.

17-07 W. van der Meij

24-08 W. van der Meij

14-09 W. van der Meij

Schouwenhove Leiden

Schouwenhove 27

2332 DP Leiden

Schouwenhove 27, 2332DP Leiden. Woensdag 15.00 u.

*Juli en augustus i.v.m. vakantie geen kerkdiensten en
Bijbelkringen*

10-09 ds. M. Driessen

Leiden Zuidwest – De Pelgrim

Terugblik

In het afgelopen seizoen hebben we als wijkgemeente flink geëxperimenteerd met nieuwe activiteiten en het leggen van contacten in de wijk. Er is door veel mensen hard aan gewerkt, en we mogen ons gezegend weten. Want we kunnen bijvoorbeeld terugkijken op mooie bijeenkomsten met de Kliederkerk. Tegelijkertijd zijn we (jeugdwerker Ilse Visser, Rosa Geluk ('creatief brein') en ik) gestart met creatieve avonden voor (groot)ouders - een soort 'Kliederkerk voor volwassenen'. Daarin bespreken we thema's als 'loslaten' en 'ouderschap', aan de hand van een Bijbelverhaal; en ondertussen maakten we iets moois. Verder is het contact met de kinderen en docenten van basisschool de Wereldwijzer verstevigd. Rond Pasen mocht ik daar in iedere groep een lesje geven over het Bijbelse Paasverhaal.

Een van de creaties bij de Kliederkerk

Dat was leuk en inspirerend. In het komende seizoen gaan we verder met deze activiteiten, en wie weet lukt het om onze contacten in de wijk nog verder uit te bouwen. We beginnen het nieuwe seizoen op startzondag 7 september. Het wordt een verrassende en levendige kerkdienst. We hopen dan het nieuwe programma voor '25-26' voor u klaar te hebben. Ik wens u een fijne zomer en hoop dat we in september weer fris, uitgerust en vol goede moed aan een mooi nieuw seizoen kunnen beginnen.

Ds. Mirjam Buitenwerf

Bevestiging

Zondag 11 mei werd in een feestelijke dienst Willemien de Vlieger-Moll bevestigd als diaken met een bijzondere taak. Willemien gaat deel uitmaken van het bestuur van het College van Diakenen van de PgL. Wij feliciteren haar van harte en zijn blij dat zij deze functie heeft aanvaard. Succes met het werk Willemien en Gods zegen toegewenst. Namens de Kerkenraad van Leiden Zuidwest

Zegening

Op zondag 1 juni kreeg mevrouw Willemin v.d. Meij, vanuit onze wijkgemeente, de zegen mee voor het werk dat zij doet. Zij is werkzaam als Geestelijk verzorger bij Topaz en werkzaam in de Lakenhof en tijdelijk in Haagwijk. Wij feliciteren haar hiermee. Weet je gesteund en gezegend door God. Namens de Kerkenraad van Leiden Zuidwest

Open kerk in de zomerperiode

Tijdens de zomerperiode is er gewoon iedere 14 dagen Open Kerk in de Pelgrim. Op de maandagen 7 en 21 juli, 4 en 18 augustus en 1 september van 10.00 uur tot ongeveer 11.30 uur. Iedereen is welkom.

Gevangenenzondag

Wij noemen alvast dat op 24 augustus de dienst staat in het teken van gevangenen. Ds. Eerbeek, mede-oprichter van Exodus, zal in deze dienst voorgaan. Na afloop van de dienst is er de mogelijk-

heid om na te praten met de predikant van justitiële jeugdinrichting Teylinge-reind en zijn er meer activiteiten. In de Info leest u meer hierover. Wilma Buijsman (diaken)

Havad

In Transsylvanië hebben veel kerkelijke gemeentes een vriendschapsband met Nederlandse kerkelijke gemeentes. Leiden Zuidwest heeft contact met Havad. Met Kerst en Pasen kunnen wij namens de gemeente pakketten met wat levensmiddelen en lekkers aanbieden aan de allerarmste gezinnen en alleenstaanden. Van honger is geen sprake, maar een extraatje zit er ook niet in. De aandacht wordt, naast de goederen in zo'n pakket, zeer op prijs gesteld.

Hoe de contacten in de toekomst zullen zijn? Momenteel is er in Havad geen predikant, dus contact tussen predikanten is er nu niet. Wel brandt in Havad iedere eerste zondag van de maand de Leiden-kaars, zoals in Leiden de Havad-kaars brandt en wordt er voor elkaars gemeente gebeden. Verbinding, zo ver weg en toch zo dichtbij. In Havad wordt de pastorie opgeknapt, een nieuwe predikant wordt gezocht.

De verwachting is dat er de tweede helft van het jaar een predikant zal komen, mogelijk net afgestudeerd. Predikanten beginnen hun loopbaan vaak in een kleine gemeente.

Kerk in Havad

De Verbinding – Vredeskerk

Colombia-reis met Kerk in Actie

Tetsje Oelen en Astrid Krispijn gingen afgelopen mei mee met Kerk in Actie naar Colombia langs projecten aldaar, die door partners van KiA worden opgezet en uitgevoerd. Een reis vol indrukken en ontmoetingen met uiterst gepassioneerde werkers van maatschappelijke instellingen in een land met vele sociale noden.

Met name kinderen, jongeren en vrouwen uit achterstandswijken met veel migranten en inheemse volken krijgen programma's aangeboden om hen weerbaar te maken tegen de verleidingen die ten grondslag liggen aan armoede. Daarbij spelen (drugs gerelateerd) geweld, seksueel misbruik en huiselijk geweld een hoofdrol. Het doel is hen op de hoogte te brengen van hun rechten als kind, jongere en volwassene. Dat het niet normaal is dat kinderen verwaarloosd worden en te maken krijgen met geweld, ook al zien ze dat voortdurend gebeuren. Dat het niet normaal is dat vrouwen te maken hebben met huiselijk geweld, seksueel misbruik en gedwongen prostitutie, ook al is dat in hun omgeving schering en inslag.

School in Carthagena met 2de van links maatschappelijk werkster Martha

Met de toenemende stroom toeristen in de kustgebieden, neemt ook de uitbuiting van inheemse volken, hun vrouwen en kinderen voor de seksindustrie hand over hand toe. Martha, maatschappelijk werkster in Cartagena, zet zich in om vertrouwen te winnen van de kinderen op straat en hen te wijzen op mogelijkheden om hieraan te ontsnappen.

Ex-bewoners van het kindertehuis

Eigenwaarde geven is hierbij een speerpunt in de opvang van de meisjes (en ook enkele jongens). We hebben kindertehuizen bezocht, waar traumaverwerking plaatsvindt door middel van dans, muziek en creatieve uitingen. We waren allemaal zeer ontroerd door de opvoering van een dans door enkele meisjes. Ze hadden zelf de choreografie bedacht op de song 'You say' van Lauren Daigle. Ze verbeeldten hoe je vanuit de diepste put als getraumatiseerde jongere opgetild kan worden naar zelfrespect en eigenwaarde, omdat er van je gehouden wordt. We hebben ook ex-bewoners gesproken, die inmiddels zelf aan programma's meewerken om jongeren op te vangen en verder te begeleiden. We zitten boordevol indrukken en verhalen en willen die graag met u delen.

Op 6 augustus staat hiervoor een avond gepland. We starten met een maaltijd, waarna we u meenemen naar Colombia, naar de projecten die door Kerk in Actie worden ondersteund, aan de hand van foto's en filmpjes. Komt u ook? Nadere informatie over opgave vindt u te zijner tijd in de nieuwsbrief.

Vredeskerk 60 jaar en nieuwe plek voor Vredesboom

De Vredeskerk is gebouwd in 1965, en dus bestaat het gebouw dit jaar 60 jaar. Het geld voor de bouw ervan is indertijd ingezameld door leden van de Hervormde gemeente uit de Professo-ren- en Burgemeesterswijk. De naam komt voort uit een verlangen naar blijvende vrede tegen de achtergrond van de Tweede Wereldoorlog die toen slechts 20 jaar ervoor geëindigd was.

Dat verlangen voelen we in deze tijd ook nadrukkelijk. Om een boodschap van vrede te verspreiden en te waar-schuwen tegen de gevaren van oorlog en kernwapens, groeit er sinds 2021 in

de tuin bij de Vredeskerk een Vredes-boom.

In het kader van het "Green Legacy Hiroshima" initiatief, is die boom (een Ginkgo biloba) opgekweekt uit zaad van een boom die de atoombom op Hiroshima in 1945 heeft overleefd. Afgelopen jaren heeft deze boom op een beschutte plek in de kerkentuin kunnen groeien.

Binnenkort heeft de boom zich sterk genoeg ontwikkeld om verplaatst te kunnen worden naar een prominenter plek, waar hij zijn vredesboodschap meer zichtbaar kan uitdragen.

Op zaterdagmiddag 13 september zal er een feestelijke bijeenkomst zijn om ter gelegenheid van het jubileum van de Vredeskerk de Vredesboom en zijn boodschap in het zonnetje te zetten.

Ginkgo biloba, de Vredesboom

Marekerkgemeente – Marekerk

De zomerperiode

We zijn zo langzamerhand aangekomen in de luwte van de zomerperiode. In ons land gaat dan bijna alles in standje rustig aan. En ook als kerk doen we hierin mee. Achter de schermen wordt er nog wel vrij stevig vergaderd. We willen graag voor de zomer alles netjes hebben afgerond. En vervolgens leggen de kerkenraad en de werkgroepen ook hun laptop neer. Rust is altijd al een kostbaar geschenk geweest. In onze tijd misschien nog wel kostbaarder. Ik hoop dat we tijd krijgen voor een goed gesprek, een goed boek of iets anders

dat goed is. Ik wens jullie allemaal een goede zomer toe.

Nieuwe prekenserie middagdiensten

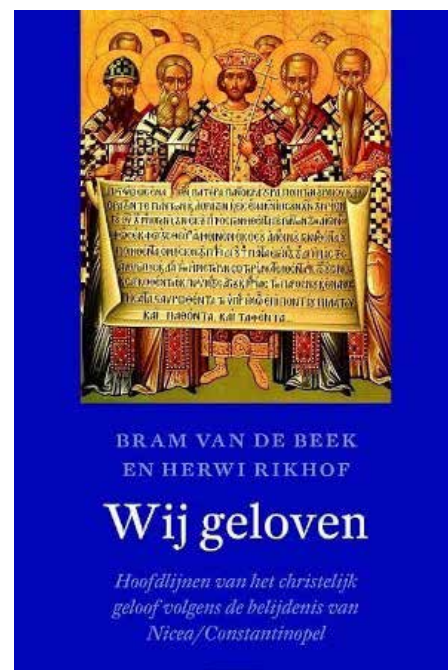
Binnenkort ga ik beginnen aan een nieuwe prekenreeks voor de middagdiensten. De keuze is gevallen op de geloofsbelijdenis van Nicea. Het eerste concilie werd precies 1700 jaar geleden gehouden in Nicea (het huidige Iznik in Turkije). In het jaar 325 riep de Romeinse keizer Constantijn de Grote de bisschoppen bijeen in Nicea voor een kerkvergadering. Tijdens het concilie werd onder meer het eerste deel van de geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel vastgelegd.

De kerk maakte een roerige periode door. Met name de Alexandrijnse priester en theoloog Arius (ca. 250-336) zorgde voor onrust. Arius leerde dat Jezus was geschapen door God en daarmee onderschikt was aan de Vader. De theoloog erkende daarmee ook de goddelijke drie-eenheid niet. Hij kende alleen aan de Vader de goddelijke status toe. Volgens de priester waren de Zoon en de Heilige Geest niet meer dan aardse afspiegelingen van God.

In 2019 verscheen het boek 'Wij geloven. Rooms-katholiek en protestant: één geloof', van Bram van de Beek en Herwi Rikhof. Van de Beek is emeritus

hoogleraar dogmatiek (Universiteit Leiden en later Vrije Universiteit Amsterdam). Rikhof is emeritus hoogleeraar aan de Universiteit van Tilburg en rooms-katholiek priester. Dit boek ligt op mijn bureau al klaar om ter hand genomen te worden in de voorbereidingen van deze themadiensten. Ik heb er zin in.

ds. Ton Jacobs

Verwondering, een foto-expositie

In de Marekerk is van 28 juni tot 4 oktober een foto-expositie te zien van Maarten Boersema, fotograaf en predikant van de Leidse Herengrachtkerk. Uit zijn boek 'Beeldspraak: een 52-weekendenboek met het woord in beeld' zijn dertig foto's gekozen. Ook zijn enkele foto's te zien uit het nog te verschijnen boek 'Zinnebeeld'.

Kees van Ekris, de nieuwe scriba van de PKN, schreef over het boek 'Beeldspraak':

"De foto's die Maarten maakt zijn ogenblikervaringen". En: "Het verhaal staat dus even stil in het beeld. Maar gaat ook weer door. De verbeelding stimuleert je fantasie. En de fantasie doet iets goeds in je".

Het gaat erom dat de bezoeker de rust neemt om te kijken, te zien, te associëren en te mediteren. Daarom komen er bij de foto's geen teksten te hangen. Het is aan de bezoeker om er vanuit eigen waarneming en fantasie iets van te maken.

Een A4-tje vermeldt wel bij elke foto de

hieraan verbonden Bijbeltekst.

Op de boekentafel liggen wat exemplaren van het boek 'Beeldspraak', voor degenen die toch de volledige tekst wil lezen. Naar verwachting zal het boek 'Zinnebeeld' eind september 2025 gepresenteerd gaan worden.

De expositie is gratis te bezichtigen als de kerk open is: elke zaterdagmiddag van 14.00 -16.00 uur en tijdens het koffiedrinken na de morgendienst op zondag.

Namens de kunstcommissie,
MARIKE BELLO

Hooglandse Kerkgemeente

Kerkdiensten zomer 2025

In de tijd voor Pasen staat er een artikel in de NRC met als kop: 'Dreigende wapenwedloop vraagt om geestelijk herbewapenen'. Het is van drie collega's van mij, Koen Holzapfel, Ad van Nieuwpoort en Joost Röselaers. Ze schrijven dit artikel tegen de achtergrond van de oorlog aan de grens van de EU die nu al drie jaar woedt. Het is niet ondenkbaar dat deze in de toekomst over onze

grenzen heen zal gaan. Op de NAVO-top in juni zal het daarom gaan over investeringen in onze verdediging. Tegelijk wordt van ons als burgers gevraagd, om een noodpakket in huis te halen, bestaande uit o.a. water, een zaklamp, contant geld, een radio op batterijen en houdbaar voedsel. Het zal misschien allemaal zo'n vaart niet lopen, maar het is goed om voorbereid te zijn. De drie collega's vinden dit niet genoeg! Het is ook nodig om geestelijk

weerbaar te worden, zeggen zij. Zij pleiten ervoor om de vastentijd te benutten voor bezinning over welke waarden je dragen en welke verhalen je inspireren.

Intussen is het zomer, en de NAVO-top staat voor de deur. Het ziet er naar uit, dat er inderdaad besloten zal worden om vele miljarden uit te geven aan wapens. Velen van ons hebben intussen dat noodpakket ook in huis gehaald. Maar je bezinnen op je waarden en bronnen van inspiratie, morele herbewapening – daar kom je in je eentje niet zomaar aan toe. De zomerperiode, waarin het tempo op het werk vaak een tandje lager gaat, en vaste activiteiten als muziek en sport stil liggen, is daar wel ruimte voor. In de Hooglandse Kerk zal er dan ook een serie diensten worden gehouden met als thema: 'De zeven deugden'. Aristoteles somde er ooit vier op: wijsheid, rechtvaardigheid, moed en zelfbeheersing. In de zesde eeuw voegde Augustinus er nog drie aan toe: geloof, hoop en liefde. De eerste dienst in deze serie valt op 20 juli, en zal gaan over 'wijsheid'.

De serie sluit aan bij de exposities op de Hooglandse Kerkgracht en in de Hooglandse Kamer, waarin het ook gaat om eigenschappen als moed en hoop, die nodig zijn om je in te zetten voor wat goed is en de toekomst dient.

Pinksteren 2025, kinderen delen in de Geest (foto Marius van der Heul)

Open kerk op zomerse zondagen

Net als vorige jaren heeft de kerkenraad besloten om in de zomer de deuren van de kerk open te laten tijdens de diensten. Daar is mee begonnen op Pinksteren, het feest van de Geest, die de muren van gebouwen overstijgt. De open kerkdeuren laten zien dat we open staan voor de stad en de samenleving, voor al die bezoekers die onze kathedraal graag van binnen willen zien. Als ze dan binnenkomen tijdens een dienst, kunnen ze ervaren dat de kerk geen gebouw is uit vervlogen tijden, maar het huis is van een gemeente die leeft. Hoe mooi is dat. We hopen dat bezoekers niet alleen genieten van het licht en de ruimte, maar ook geraakt worden door het zingen, bidden en spreken dat er in de traditie van eeuwen doorgaat. Natuurlijk zorgt de kerkenraad er ook voor, dat de concentratie van kerkgangers niet gestoord wordt.

Rien Rouw,
voorzitter van de kerkenraad

De zomer is in de Hooglandse Kerk de tijd van de evensongs. Op 27 juli komt het Christ Church Cathedral Girls Choir zingen en op 17 augustus The Willis Chorale. Veel bezoekers, ook van buiten Leiden, weten deze vespers te vinden. Het zijn liturgische vieringen van onge-

veer een uur, met een vaste structuur. Steeds terugkerende onderdelen zijn: de psalm van de zondag, het Magnificat na de eerste lezing, het Nunc Dimittit na de tweede lezing en de in het Engels uitgesproken geloofsbelijdenis voor de korte overdenking.

al ruim 100 jaar een begrip in Leiden

witgoed
ijzerwaren
installaties
beveiliging
sleutelservice
koopmans verf
gereedschappen
bouwmaterialen
totaal verbouwing
tuingeredschappen

Hartwijk
SINDS 1919

www.hartwijk.nl
Lammermarkt 3 2312CK Leiden 071-5126627

jān van duuren & zn bv
Internationaal verhuis- en transportbedrijf

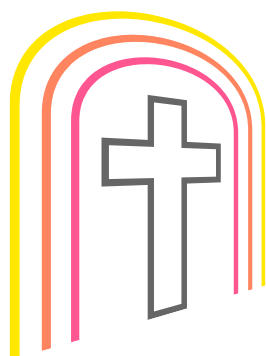
- In- en uitpak service
- Verhuizen met zorg
- De- en montage van uw meubels
- Handyman voor afhalen van uw verlichting en schilderijen
- Leeg opleveren van uw oude woning

Admiraal Banckertweg 6 | 2315 SR Leiden | info@janvanduuren.nl

www.janvanduuren.nl - 071-5225999

Kerkelijk Centrum
De Regenboog

Verhuur van zalen
4-20-50-100-250 personen

Vergaderingen recepties
cursussen bijeenkomsten

Gratis parkeren!

Beheerder: R. van Heyningen
Watermolen 1, 2317 ST Leiden
071-5212858

Email: beheerder@kcregenboog.nl
www.deregenboogmerenwijk.nl/verhuur

RHIJNHOF

gedenkpark - begraven - asbijzetting

Wilt u meer weten over begraven of over de mogelijkheden van asbestemmingen op Rhijnhof? Kijk dan op de website of maak een persoonlijke afspraak.

www.rhijnhof.nl | info@rhijnhof.nl | 071 - 532 06 09

Openingstijden gedenkpark: maandag t/m vrijdag: 9.00 – 17.00 uur
zaterdag, zondag en feestdagen: 11.00 – 17.00 uur.

bms notarissen

BMS Notarissen

Plantsoen 25

2311 KG Leiden

T. 071 516 29 30

E. info@bmsnotarissen.nl

www.bmsnotarissen.nl

Ons kantoor is aangesloten bij
NETWERK NOTARISSSEN

VASTGOED ONDERHOUD

Willem Baart & Zn.

Al meer dan
50 jaar

www.baartbv.nl • Tel.: 071-5234111

Uitvaartverzorging Janson&Bolland

071-5 122 112

www.levendaal.eu

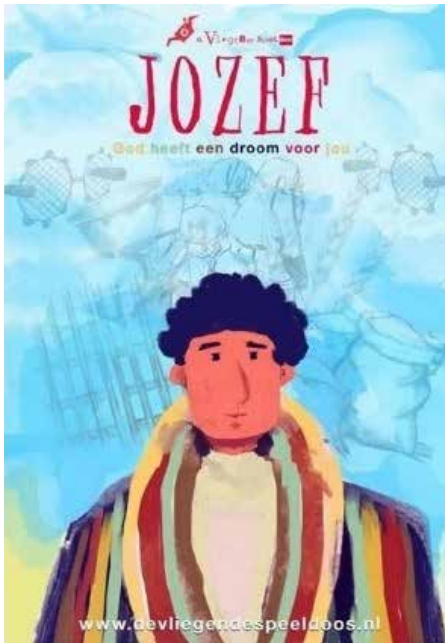
Janson&Bolland
Levendaal 103
Leiden

Afscheidscentrum Oegstgeest
Piet Heinlaan 42a
Oegstgeest

Merenwijk – De Regenboog

Een heel mooie zomer!

Musical Jozef door theatergroep
De Vliegende Speeldoos

Het einde van dit seizoen nadert. Tijd om te overdenken waar we staan en waar we naar toe willen als Regenboog. Tijdens de afgelopen vergadering van de AKM (Algemene Kerkelijke Merenwijkraad) hebben we dan ook - samen met jeugdwerker Ilse Visser - gekeken naar de toekomst van onze geloofsge-

meenschap. We hebben het gehad over vragen als: 'wat vinden we daarin belangrijk? Hoe willen we ruimte maken voor de jongere generaties? En wat betekent 'oecumene' eigenlijk voor mensen die jonger zijn dan 40 jaar?' In de komende tijd gaan we daar verder met elkaar over in gesprek, en willen we hieraan ook concreet invulling gaan geven.

Ondertussen kijken we terug op een mooi en goed gevuld seizoen. Hoogtepunten waren wat mij betreft Diner to kerk (waarbij we letterlijk een kijkje in elkaars keuken kregen), Sint Maarten (met lampionnenoptocht, met Maarten op zijn paard natuurlijk), Geknipt voor Kerst (een diaconale actie voor mensen met een kleine beurs) en de musical Jozef uitgevoerd door 50 kinderen onder leiding van de Vliegende Speeldoos. De Regenboog is en blijft een bevlogen oecumenische geloofsge-meenschap met een warm hart voor iedereen, juist ook voor de mensen (jong en ouder) in de wijk.

Ik zie uit naar komend seizoen. Op 14 september gaan we weer van start, op de Regenboogzondag. Dan ligt ook het nieuwe programmaboekje voor u klaar. Voor nu wens ik u een heel mooie zomer, met veel rust en inspiratie.

Ds. Mirjam Buitenwerf

Poëzie leeskring

Wij lezen gedichten die herkenbaar zijn en delen onze ervaringen op maandag 11 augustus van 14.00 tot 15.15 uur in de Regenboog.

Het thema is "Zo moet het kunnen", naar aanleiding van het boekje "Zo moet het kunnen" van Karel Eykman, een hertaling van de 10 "geboden".

Wij lezen o.a. gedichten van Judith Herzberg, Rutger Kopland, Willem Wilmink, Ida Gerhardt en Martinus Nijhoff.

Een verrassende keuze die goed aansluit bij dit Bijbelse thema. Het is boeiend onze ervaringen met elkaar te delen. Ronald da Costa is weer onze gids. Kortom: Een middag om naar uit te zien en nu alvast in de agenda te schrijven. kosten € 5,00

Opgave bij Anja Rijken mailadres: rijken.vandenberg@planet.nl
tel: 071 5216606

Vacature

Protestantse Kerk

In verband met het naderend pensioen van de koster-beheerder van Kerkelijk Centrum de Regenboog, Merenwijk, Leiden, zoeken wij een

Koster-beheerder voor de Regenboog, de Oecumenische geloofsgemeenschap in de Merenwijk, Leiden (m/v) 30 uur per week

Wij hebben een betrokken en praktische organisator nodig, een regelaar, die hart heeft voor de kerk. We zoeken iemand die gastvrij is, betrokken en stressbestendig. Hij/zij is flexibel inzetbaar, ook in de avonden en weekenden. Technisch inzicht en handigheid is een voordeel. Affiniteit met de Protestantse én de Rooms-katholieke kerk is belangrijk.

Je belangrijkste taken zijn het gereedmaken en begeleiden van kerkdiensten en evenementen, het ontvangen van gasten, huurders en leveranciers, het uitvoeren van licht technisch en facilitair onderhoud en het coördineren van schoonmaak, veiligheid en verhuur van ruimtes. Daarnaast moet je vrijwilligers bij het beheer en diensten aansturen.

Jij bent het gezicht van de oecumenische geloofsgemeenschap rondom kerkdiensten en andere activiteiten en naar de huurders van het gebouw. Jij zorgt ervoor, dat het kerkgebouw open, gastvrij en goed verzorgd is.

Inschaling volgens de Arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestantse Kerk in Nederland (PKN) schaal 7, met 100% detachering naar de stichting Beheer van Kerkelijk Centrum de Regenboog, Merenwijk, Leiden.

Voor meer informatie kun je contact opnemen met voorzitter.akm@kcregenboog.nl.
Naar dit emailadres kun je ook je sollicitatie sturen.

Ekklesia Leiden

Ekklesia Taalgroep - Taal als sleutel tot de samenleving

De Ekklesia Taalgroep is in 2015 ontstaan onder de vleugels van de Vereniging Ekklesia Leiden. Al bijna tien jaar zetten wij ons met een betrokken groep vrijwilligers in voor anderstaligen in Leiden. Wekelijks komen meer dan honderd deelnemers in groepjes bij elkaar op het Rapenburg 100 en in AZC's om Nederlands te leren. De Taalgroep helpt hen niet alleen bij het leren van de taal maar vervult ook een belangrijke sociale rol. Taal is immers niet alleen een middel tot communicatie, maar ook tot verbinding. Wij geloven dat iedereen mee moet kunnen doen, vanaf dag één. Daarom richten we ons juist op mensen die nog nauwelijks toegang hebben tot taalonderwijs.

We zien dagelijks de belangrijke rol die de Taalgroep voor onze deelnemers inneemt:

"Het is heel belangrijk. De taallessen zijn voor ons heel belangrijk. [...] Vroeger was ik zo eenzaam, maar nu, ik heb veel mensen leren kennen."

- Sara (Pakistan)

"Ik kom hier niet alleen voor de taalles, maar ook voor de gezelligheid, voor het plezier. Samen zitten en lachen en iets anders van elkaar leren of ervaring delen."

- Malalai (Afghanistan)

Ook hebben we groepen voor anderstalige ouders met jonge kinderen die een vluchtelingenachtergrond of een bepaalde kwetsbaarheid op sociaal-economisch vlak hebben. Zij lopen het risico langdurig buitenspel te staan en hebben vaak beperkte sociale netwerken en onvoldoende kansen om Nederlands te oefenen in een veilige context. Daardoor neemt niet alleen hun kans op sociaal isolement toe, maar ook het risico dat hun kinderen met een taalachterstand aan

hun schoolcarrière beginnen. Met onze ouder-kindgroepen brengen we hier actief verandering in. Door ouders te ondersteunen in hun taalontwikkeling én hun rol als opvoeder, versterken we zowel hun persoonlijke positie als die van hun kinderen op de lange termijn.

Wilt u meer weten over de Taalgroep of ook iets betekenen voor anderstaligen? Neem gerust contact met ons op via taalgroep@ekkesialeiden.nl

Op de foto: Maissoun

Pinksteren

Op initiatief van ds. Mirjam Buitenwerf en ds. Margreet Klokke is er op Pinksteren voor het allereerst een korte gemeenschappelijke viering geweest van de vijf wijkkerken van de Protestantse Kerk Leiden. Leden van deze wijkkerken hebben meegewerkt aan de organisatie. De bedoeling was, dat de viering in het Ankerpark zou plaatsvinden, maar vanwege 'een geweldige windvlaag' en herhaaldelijke regenbuien is er uitgeweken naar de Marekerk. Onderdeel van de viering was het vormen van een hart, als teken van ons 'hart voor de stad/ voor de wereld' waarin we gezonden zijn.

Ouderenpastoraat PgL

De avond van een goed geleefd leven brengt zijn lampen mee

De titel boven dit schrijven komt uit het boek 'Groeien met de jaren, de weldaad van het ouder worden' van Joan Chittister. Een wijze, spirituele vrouw met veel leidinggevende ervaring binnen maatschappelijke organisaties en een positie als priorin van een Benedictijnenklooster in de VS. Evenals Chittister spreken wij binnen de Stuurgroep Ouderen ook met elkaar over hoe je als christen goed oud kunt worden.

Onze samenleving brengt oud zijn vaak op een negatieve manier onder de aandacht. Maar het is belangrijk om niet weg te lopen voor het feit dat we ouder worden. Als we daar bij stil staan, zo schrijft Chittister, kunnen we de taak op ons nemen om de zegeningen van de ouderdom te leren zien en

lasten te aanvaarden. Bij het beoefenen van deze weg, want dat is het, merk ik aan mijzelf vaak hoe moeilijk ik het vind om tegen mijn grenzen aan te lopen.

Onder die moeite zit vaak de gedachte dat doen belangrijker is dan zijn. Maar beide dimensies zijn essentieel bij de vormgeving van het leven. Het vraagt van ons dat we fantasieën over eeuwige jeugd en angsten voor het verouderen loslaten. Wanneer we erop vertrouwen dat hoe we zijn net zo van belang is als wat we doen kan de ouderdom een zinvolle periode worden die verlicht. En niet alleen onszelf: de lampen in deze fase verlichten ook de anderen om ons heen. Namens de Stuurgroep Ouderen wens ik u allen een lichte en mooie zomer toe!

Jorine de Klerk

Die Mooie Molen

muziekgezelschap

"Repertoire van Nederlandstalig tot Engelstalige klassiekers. Voor een ieder wat wils dus meezingen maar!"

Waar:
De Regenboog
Watermolen 1
Merenwijk

Wanneer:
Donderdag
24 juli

Tijd:
Aanvang 14.30 uur
Einde ± 16.30 uur

Protestantse gemeente
Leiden

Georganiseerd door de Stuurgroep Ouderen van de Protestantse Gemeente Leiden.

Ouderenpastor Jorine de Klerk

Muziekmiddag in de Regenboog

Als Stuurgroep Ouderen van de Protestantse gemeente Leiden zijn we zeer verheugd een optreden aan te kondigen van muziekgroep 'Die Mooie Molen' in de Merenwijk. Een gemeentelid van de Regenboog vestigde onze aandacht op deze muziekgroep, waarin zowel haar broer als schoonzus actief zijn.

Met een gevarieerd repertoire dat bestaat uit alles van Nederlandstalige nummers tot Engelse klassiekers heeft 'Die Mooie Molen' alles in huis om groepen ouderen een onvergetelijke middag te bezorgen. De toegang is gratis en iedereen is van harte uitgenodigd om te komen luisteren en genieten (en meezingen! ☺) van muziek en een kopje koffie / thee.

We kijken ernaar uit u te ontmoeten op 24 juli in de Regenboog! De middag begint om 14.30 uur.

De Stuurgroep Ouderen,
Marion Verbiest, Marijke Ouwerkerk,
Louise Pino, Bert Verweij en
Jorine de Klerk (ouderenpastor)

Colofon

Leids Kerkblad

Is een uitgave van de
Protestantse gemeente te Leiden
Van Vollenhovenkade 22, 2313 GG Leiden
T: 071-5764145
E: redactie@protestantsegemeenteleiden.nl

De PgL en de Diaconie PgL zijn
aangemerkt als Algemeen Nut
Beogende Instellingen.
Uitgebreide informatie
op de website:

www.protestantsegemeenteleiden.nl/anbi

Redactie

Harmy Jansen redactie/communicatie
Bas van Emmerik, eindredactie
Gerard Daalhuisen, hoofdredacteur
Ronald Hartsuiker, algemeen

Het volgende nummer

verschijnt op 18 september. De kopij moet uiterlijk op
dinsdag 2 september om 12.00 uur zijn ingeleverd.

Collectebonnen

www.protestantsegemeenteleiden.nl/webwinkel
E: info@kerkelijkbureauleiden.nl

Advertentieredactie

info@kerkelijkbureauleiden.nl

Vormgeving

Chris Driessen Desktopping - cdtp@ziggo.nl

Druk

De Bink - Leiden

Wijkgemeente Zuid West - De Pelgrim

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789
E: buitenwerf.pglzw@gmail.com
Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl
Scriba: Trienke van Berkum
E: scriba-pgleidenzuidwest@hotmail.com
Info: <https://leidenzuidwest.protestantsekerk.net>
Kerkelijk centrum: De Verdieping
Stevensbloem 269, 2331 JD

De Verbinding - Vredeskerk

Predikant: ds. René Venema, 06-81456079
E: ds@renevenema.nl
Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl
Scriba: Lodewijk de Jonge
E: scriba@deverbindingleiden.nl
Info: www.deverbindingleiden.nl
Wijkcentrum De Wijkplaats:
Topaaslaan 23, 2332 JC, 071-7851276

Marekerkgemeente - Marekerk

Predikant: ds. Ton Jacobs, 071-8870207
E: jacobs@marekerk.nl
Scriba: E: marekerk@gmail.com
Info: www.marekerk.nl

Wijkgemeente Hooglandse Kerk - Hooglandse Kerk

Predikant: ds. Margreet Klokke, 06-48228505
E: klokke@hooglandsekerk.nu
Scriba: Rutger van Soeren
E: scriba@hooglandsekerk.nu
Info: www.hooglandsekerk.nu

Merwijk - De Regenboog

Predikant: ds. Mirjam Buitenwerf, 06-40425789
E: ds.regenboog@gmail.com
Scriba: Anja Rijken
E: scriba-wkr@kcregenboog.nl
Info: www.deregenboogmerenwijk.nl

Diaconie - De Bakkerij

Coördinator: ds. Judith van den Berg-Meelis
E: info@debakkerijleiden.nl
Info: www.debakkerijleiden.nl

Ekklesia Leiden

Pastor: ds. Owe Boersma, 06-30559980
E: o.boersma@ekkesialeiden.nl
Secretariaat: Rapenburg 100, 2311 GA Leiden
E: info@ekkesialeiden.nl
Info: www.ekkesialeiden.nl

Jong-PgL

Jeugdwerker: Ilse Visser, 06-57482040
E: jong@pg-leiden.nl

Ouderenpastoraat PgL

Pastor: Jorine de Klerk, 06-38709440
E: pastorjorinedeklerk@pg-leiden.nl

Algemene Kerkenraad en

College van Kerkrentmeesters
Secretariaat: Van Vollenhovenkade 22
2313 GG Leiden